

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Pünkösdi ünnepén.

A tavasznak delén, sokszor tüzes nap-sugarak, néha zuhogó zápor kíséretében köszönt ránk e szép ünnep, mely nélküli ugyan a karácsony családias báját, nem éri el a husvétii alleluja magasságát, de amelyet — ha divatos nevet akarnánk neki adni, méltán az energia ünnepének nevezhetnénk. Nemcsak azért, mert napsugara melegebb, viharos felhőiben villámok cikáznak, zuhogó záporok születnek, mert virágainak égető színpompája borítja a földet, — hanem különösen misztikus jelentőségénél fogva, mely oly találóan helyezkedik el természetes járuléka között.

Már az első zsidó pünkösdi is az eső jegyében ment végbe a sinai hegyen. Ereje villámlásban, mennydörgésben, a tízparancsolat törvényében s abban nyilvánult, hogy a haragvó Mózes a két kőtablettával összefogta az aranyborjút, melyet a nép imádozott.

A keresztény pünkösdi is szélvész közepette köszöntött be s az erőstene tüzes nyelvek alakjában szállott az apostolokra, hogy hirdessék az új törvényt, az evangéliumot s törjék össze a bálványokat, melyeket a pogány népek eddig imádtak.

A mai pünkösdi is villámlás, mennydörgés, szélvész közepette virrad reánk.

A fegyverek tüze villámlik, az ágyuk torka mennydörög, a háboru vihar dühöng körülöttünk. És e rettenetes, romboló energia zugása közé vegyül immár harmadszor az egyház pünkösdi zsolozsmája: kiárasztod lelkeidet és megújítod a föld színét.

Vajjon meghallják-e az emberek az egyház sóhajtását? Visszhangzik-e az emberek lelkében a könyörgés: küldd el Szentlelkeidet és minden ujja fog teremtni...?

A szélvész rombol, pusztít, — de tisztít is; a tűz éget, — de salakot, rozsdát is emészt. A pünkösdi szélvész is elseperte az apostolok félelmét, a tüzes lángok kiégették szívéből a gyávaság salakját s szent lelkességgel, törhetetlen bátorsággal oszlottak megújítani a föld színét.

A háboru viharja is tisztítson, tüze égessen, hiszen annyi salak tapadt az emberek lelkéhez. Mint a Sina hegy tövében várakozó zsidók, míg a felhőkben villámlott és dörgött, míg Mózes átvette a tízparancsolatot, azáltal aranyborjút öntötték és azt imádták, — úgy ma is, mialatt az ágyuk dörögnek, a harc villámai cikáznak, míg a nemzetek a békére s annak törvényeire várakoznak, addig a kapzsi lelkek megöntötték az aranyborjút, s most körülötte táncolnak örült forgatagban, megfélekezve minden egyébről.

És mennyien táncolnak! És milyen örületes tempóban táncolnak! A jobb lelkek méltán aggódnak az aranyborjú imádásának veszedelmén, mely kiszorítani látszik minden nemesebb gondolatot, érzést, törekvést az emberek lelkéből. Az a szent lelkesség, mely a harcba induló katonáinkat kísérte és fogadta, az a mélységes részvét, mely sebesülteinket ápolta, az az őszinte szomorúság és gyász, mely elesett hőseink sírdombját árnyékolta, az a hazafias aggodalom, bizakodás, mely a háboru esélyeit kísérte, — hova lettek? ... Helyet adtak lassanként annak a bálványnak, melynek „háborus konjunktura“ nevet adtak lelketlen kufárok s amely szemérmetlen nevezet alatt az uzsora, csalás, áldrágitás, csempészet, arcátlan spekuláció, a meggazdagodás féktelen vágya értendő — az aranyborjú imádására.

Jöjj el haragvó Mózes s a törvény tábláival törd össze az aranyborjút, az ég villámaival sujtsd a sívár lelku kufárokat, kik a nép lelkét megmérgezzve odacsábítják, terelik az aranyborjú köré, hogy megtagadva legszentebb érzelmeiket, azt imádják!

Jöjj el Szentlélek Isten, áraszd reánk tisztító szélvesszedet, söpörd el hazánk földjéről a kufár lelkek metelyét, tüzes lángjaidal égesd le rólunk a pogány önzést,

Az ő könyve.

Lapozgatok a könyvben, melyből valamikor ő olvasott.

Kezecskeje hajtotta még be valamikor ezt a lapot.

Én hajtom ki! Érzem még rajta puha, kis ujjá illatát.

Oly rég elment s itt érzem most is egy hangulatban, őt magát.

Tartom a könyvet és olvasnék, de összefolynak a sorok...

Egy kis regényt egy nagy regényben megőnyezni bolond dolog...

Vértesy Gyula.

Pannontenger csillaga.

Írta: Váth János.

2

A kétségbeesésben a kis magyar tengeren minden bizodalimukat ráruházták, csillagukul hitték s hangos szóval fogadalmat tettek, hogy elzarándokolnak kegyhelyére, ha élve kiszabadulnak pokluktól. De a szél nem reflektált könyörgésükre. Füükbe sikoltotta tomboló ostromozással: Bajban, szorultságban, persze, hogy ígérték hetet-havat, hanem ha így szíre-szóra kievickélnétek, bezzeg elfelejtenétek fogadalmatokat!

— Gyertyát égetünk éltünk napjág templomi képed előtt, könyörülj rajtunk!

— Nem, nem alkuszunk olyan könnyen! süvített el a szél északról mellettük. De a déli is megemberelte magát. Két malomkő közé kerítette őket. A felhők megálltak a holddal együtt s szánpándón nézték a harcot. A légáramlás vízáradást érezt. Fölkorbácsolta borzoló a tornyos hullámokat. Egyet közös tenyerébe fogtak. Elkezdtek modellálni. Gyúrták, gyúrták, emelték, hogy iszonyattal töltöttek el láttán a halászhajók. Hajót kellene alkalmazniok, nem találnak rettegésükre. Borzalom, halálfélelem? Semmi a meghatározására. A viztorony tölcseresen táncolt feléjük. Még a dereglye is megtorpadt a játtán s belapult, lealázódott, hogy meinten pozdorjává szilánkul ugys.

A megsemmisülés érzése holtra ijesztette pár halászhajót. A lucskos fenékre ájultak. S a többi se tudott, mert segíteni. Az ének szájukra fagyott. A bizalom bizsergő melege kialudt. Káromkodni se tudtak volna. Megkövülten meredtek a csodára, amit olyan közel gondoltak magukhoz, szépen, csodásan elkerülő Tihanyra... Megkönynyebbültlen bámultak utána, ahogy a ködbe, vagy a vízbe oszlott. Kezdték fölzsabadulni elbálványosodásukból. Már rá eszméltek az égre, ahol a holdas felhők mögött égi, zsinocsodás látomás fogta le lelküket. Megjelent a tengeren evezők Csillaga. A fagyó hold lábainál villámlott és maga fölül festette színöböl, részutas fényéből a szent Szűz makulátlan alakját. Két palástot vetett vállára, ragyogó koronát tett fejére, opálos tunikába öltöztette s fölemelén kitaruló karjaiból áldásos fénykévéket sugárzott le hozzájuk. Hogy fölkiáltottak, hozzá:

Tengeren járók csillaga,
Üdvözlégy szép Szűz Mária!

A csoda halványult az esenyőn feléugrázó szemek előtt. Észre se vették nagy megindulása-

gukban, hogy a látománnyal együtt eltűnt, elmúlt a veszedelem is. Alig ébredtek rá, hogy ájulásba ejtett társaikat fölkelene ébreszteni. Aztán a szárazra evezni velük...

Következő vasárnap délutánon valahányan ott esengtek a halászhajók a Mária-kép oltárlépcsőjén. Arcukon a sírből kihuzottak barázdája örületes kinja gondozódott. Megöregedtek. A fiatal életet semmibevevő Vajda Miska haját összszálak derecsítették. — Már mindenki a küszöbön kívül járt, mikor a gazda s egyenéhány örege még a Tengerenjárók Csillagjának áldozott fohással, hálával, egyszerű sóhajjal, sokszor elsorolt olvasós üdvözlégyekkel, ájtatos keresztvetésekkel. A titkok helyét kitöltötték áradó lelkük saját találékonyságával. Így adóztak a Szűznek. A könnyelműbbje az ajtóban türelmetlenkedett. Mert fogadalmuk szerint gyertyaáldozatot óhajtottak oltárára valamelyik kegyhelyén. E fölül a plebánusukat kívánták meg tudakolni létánia után.

Kétszer Varga nem szenvedte velük a pokol kinjait s nem is tudott épülni áhítatosságaiakon. A templomajtóban tiprógott. Mellette türelmetlenkedett Vajda Miska is. Őt meg a fiatal vér hevitette. Feledte vele a süzfői ítéletnapot. Kétszer Varga tágitott fogadalmak lelkiismeretén:

— Ej, mit várakozol? Ezek bizony elimádkoznak sötét estélig. Ereggy cicázni. A Boronyai-körül már ideozást a legények-lányok hangos kedve. Kevészet huzódott a legény. Valamelyest komolyítottak rajta vénitő ráncok, ősz hajpamatok. Am egészen még se tudta megtagadni vétét.

— Majd elmondják, mit végeztek a papnál.
— Néküled is elült-vétik. Ugys csak ötödik kerék volnál. Ott megvárnak — intett a lányok

gyujts világot jobbaink lelkében, hogy a háboru fergetege után megújithassák a föld színét körülöttünk s a nemzet méltó alkotásokkal boldogíthassa hőseink vérével megváltozt hazánkat.

Pusztuljon az aranyborjú, bünhödjének akik azt öntötték és imádták s uralkodják a törvény, a béke törvénye!

Ezért imádkozunk hozzád ma, Szentlélek Uristen!

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Berkenyész István somogyfaiszi lelkész plebániájára f. évi május hó 23-án törvényszerűen investáltatott.

Uj nyomdaigazgató. Szlabey Dezső lemondásával megüresedett Egyházmegyei Könyvnyomdai igazgatói állásra Lukács Imre karkáplán nevezett ki.

Tanítói kinevezések. Sáringer Ilona Balatonberénybe, Gazdagh Mária Balatonkeresztúrra, Vindsauer Erzsébet Gadányba osztálytanítókká, — Simrák Károly Városhidvégre kántortanítóvá kinevezettek.

Veszprém és vasutai.

Mindnyájan érezzük a fölöttünk száguldó nagy időnek világát átalakító, hatalmas, feszítő erejét. Érezzük, hogy a világrengést követő gazdasági élet mélyreható átalakulásával nemzeti s társadalmi új életnek kell elkövetkeznie.

Évszázados megszokások változnak, megingathatlannak vélt erősségek mozdulnak helyükből a világégés tüzeiben megtisztuló, összeforrott korszakok közrehatásától. Ezek az eszmék, mint emberi vágy, mint a jobb után sóhajtozó álmodozás, a csökönyösen mozdulatlan megszokások, csálhatatlannak hitt hagyományok közelségében nyiladoztak s csak most, a mindent megmozdító anyagi és szellemi erők örvényléséből bukkantak elő élni vágyással, tetterre kész akarással.

A világháboru érzésünkben, felfogásunkban nagyarányú átforgalmat végzett. Egészen új világnézetre kell eszmélnünk.

S ezzel a változással kapcsolatosan új irányelvek hevítik a törekvéseket is, amelyek az egyéni, társadalmi s állami életnek újrendbe helyeződését

munkálják. Ennek a munkakörnek már is oly óriási anyaga áll előttünk, hogy azzal egyszerre, egyidőben megbirkóznunk szinte lehetetlen. A lehetőségek, a feltevések, az alternatívák tömkelegében határozott, élesen beállított s csakis a köz javára irányított cél tájékoztathat bennünket. Egyarány pozitívítás, különösen ha közérdekű látunk benne, sok meddő munka alól mentesíthet.

Nekünk is a közérdek parancsolja, hogy vegyük le szemünkéről az önzés szemüvegét s nyitott szemmel, tisztult önismerettel nézzünk be a világba, — avagy egyelőre a mi kis világunkba, legszűkebb otthonunkba, Veszprém városába és jól szabályozott mérleggel kezünkben vegyük fontolóra azokat a most már kényszerítő erővel reánk nehezedő kötelezettségeket, melyeknek megoldását elodáztatni, elmulasztani tovább immár nem lehet.

Az általános vagyoni jobblétnek és fokozott teherviselési képességnek biztosítékait, mint életfeltételeket kell mielőbb előteremtenünk.

Ezen akárhány városunk már tul van. Ezek megfelelő előkészítések, sikert biztosító előfeltételek birtokában, — amikor nem a mult hibáit kell óriási áldozatok árán legelőször jóvátenni, — könnyen haladhatnak a továbbfejlődés útján.

Mi még, sajnos, az alapozásnál sem tartunk. Nekünk tehát először kell elkezdenünk. Le kell raknunk mielőbb azt az alapot, amely gazdasági, ipari és kereskedelmi életünk fejlesztésének legfőbb biztosítéka, és ez nem más, mint a Veszprém központosított vasuti vonalaknak megteremtése s ide közvetlenül bevezetése egyetlen, de nagy befogadó képességű olyan vasuti állomásba, amely körül tág tere lenne a városfejlődés minden rendű követelményeinek.

Az idegenforgalom emelésének és gazdasági fejlődésnek törvényszerű követelménye a főbb vasuti vonalaknak centralizálása, ezekhez közvetlen, első kézből való hozzáférhetőség, az utazás és árumozdítás közvetlenségének teljes kényelmével.

Ezek nélkül nincs idegenforgalom, nincs kereskedelmi és gazdasági közvetlenség, nincs ipari fejlődés; ipartelepek, gyárvállalatok alapítására, a meglevők fejlesztéséhez, új elhelyezkedéséhez nincs kedvező terület, mert nincs könnyű szállítási lehetőség.

Önerejének felemelésére, fokozatos elszegényedésre van kényszerítve az a vidék vagy város, ahol ezek a feltételek hiányoznak, vagy hiányosak.

Veszprém város kulturális és gazdasági fejlődésének akadályát legelő sorban ugyancsak a kedvezőtlen vasuti elhelyezkedés képezi. A város körül több kilométernyi távolságokban másodrangú vasuti fővonalak húzódnak el, amelyek messze kikerülnek, mellőzik Veszprémet.

A budapest—gráci és a győr—ujdombovári

vonalak városunktól körülbelül 3 km-nyire egy olyan állomásba futnak be, melyhez egyetlen vékony vasuti sínáron kívül más nem köti Veszprémet. Ez a harmadrangú vicinális összekötő sínár nem elégítheti ki a jelenlegi követelményeket sem. Ahhoz a programhoz meg egyáltalán kevés, amelyhez a város fejlesztésének komoly céljai kapcsolódnak.

Megvalósításra alkalmas megoldási lehetőségként kínálkozik az a terv, hogy Jutas állomásnak teljes kikapcsolásával a Jutasra beágazó összes vasutovonalakat közvetlenül Veszprémbe vezessük be.

Veszprém jelenlegi állomása azonban erre a célra egyáltalán nem alkalmas. Jutas állomás az Adria szintje felett 208 méterrel, Veszprém jelenlegi állomása pedig 266 méterrel áll. A két állomás légvonal 3000 méter. Ilyen kis távolságra 58 méternyi magasságkülönbséget csak igen hosszú kiképzéssel (szerpentin) lehetne legyőzni, de ekkor is csak harmadrangú vasuti vonal kiépítése válna lehetségessé, minthogy az emelkedési viszonyok a másodrangú vasutovonalakra maximumként megjelölt 10‰ (kilométerenkint 10 méter) emelkedést erősen meghaladnák.

Veszprém jelenlegi állomása kötött határainál és kedvezőtlen elhelyezésétől fogva egyébként sem volna alkalmas a már vázolt főcél szolgálatára.

Önként adódik a megoldásnak olyan lehetősége, hogy az új állomást, melybe összes vasuti vonalainkat egybegyűjtjük, a városnak olyan pontjára helyezzük el, mely a jelenlegi állomásnál (t. i. az állomás a városnak legmagasabb pontján épült) alacsonyabb térszinten fekszik.

Ha Veszprém jelenlegi állomásból Jutas felé kiindulva 800 métert haladtunk, 22 méterrel mélyebben fekvő olyan sík területet találunk a jelenlegi tűzérbarak környékén, amely nemcsak a központi állomás elhelyezésére mondható ideálisnak, hanem bármily messzetekintő városfejlesztési célokra nézve is. Ezzel az új központi állomással úgy Jutas, mint Veszprém jelenlegi állomás teljesen is megszüntethető lenne.

Kézenfekvő kérdés az új központi állomásnak a városból leendő közvetlen megközelítésének kérdése. Erre a célra a jelenlegi vasuti hozzájáró ut (Kossuth Lajos-utca), mint egyetlen közlekedési út, nem volna alkalmas és elégséges. Jelenben sem az. Új, a célnak mindenben megfelelő, enyhe emelkedésű, elsőrendű közlekedési utvonal volna kiépítendő a Piacról kiindulólág közvetlen becsatlakozással a jutasi utnak azon szakaszához, mely legközelebb esnek az új központi állomáshoz. Ebbe az új közlekedő utba az összes cserhádi utcák betorkolnának.

Ugy ezt a közlekedő utat, valamint a jutasi utnak az új állomásig terjedő szakaszát villamosvasuti közlekedésre is alkalmasnak kellene meg-

viháncolása felé. Csuda, hogy érted nem szalasztottak, hogy tünnek fölled jaccani!

A vén potyalésőnek sürtü pislogtak szemhéjai, akár az ámpolnából itta volna a maradék misebort.

Átközben hintó gurult ki a plebaniáról. A pap elutazott hazulról. Kétszer Varga se tudott róla. Az imádkozók fölrebentek elmélyedésükből. Befejezték imádságaikat. És lassan, ráérezve tapogtak ki a templomból. Megkönnyebbültek. Aggodalmas, összetört lelkük ruganyosodott, mint a fűzfői mezők turfás talaja. Meghatódás fátyolozta szemüket. És mégis vig szó, nyájas beszéd szakadt a nyelvükről. Igaz, hogy kétszer Varga segítette új vágyaira:

— Hát kentek hálálkodtak ölöget, hogy a gardafogásból halászveszejtés nem lett.

— Igaza van, sógor. Eddé a süllők lakomáznának rajtuk a kajári kübörökből.

— Hanem fűzethetnének ennek örömeire áldomást, a Salamonnál!

— Előbb a papnál...

— Onnadj elkéstek a dicséretéről.

— Elment?

— Berénbe...

Hm, hmmm... köszöriütek torkukat a halászok. Nem akartak a varga szándékára állni.

Imádság, templom, életmenekedés után kocma?! Nem passzol sehogy se — szabódott a halászgazda.

— Passzol, nem passzol! Fő, hogy magyar szokás. Kentek újra születtek. Már pedig születés után iszik a magyar, ha csak nem zsubrák.

— Kee jó lenne kerítőnek, vagy löcsiszárnak. Valamék elveszett keében. Vagy e, vagy a, de elveszett.

— Na lesz valami, vagy se? börzenkedett

ugratón, mikor látta a félnék hajlandóságot. — Azért gyenttemet értük annyit a mentéskor?

— Egye a kű! Egy pohárral meg nem árt. A pap ugy sincs idehaza.

A templomajtóból kicsuszott a kulcs s a kétszer Varga zsebébe sülyedt. Azután a Salamon korcsmaajtán kattan még a kilincs s az ördög belenézett a gazda zsebébe és elsárgult az összeadott gyertyapénz láttán. Annál nagyobb kagacott, mikor megpillantotta kétszer Vargát és Salamont. Küldötte is mindjárt a bokor fogadtatására:

— A koma, csakhogy itt tisztölhetem. Má annyira megrémültünk a hír hallatára. Hótt hírét kötötték az egész bokornak!

— Annál tovább élnek! Azért ne a nyelve forogjon, hanem ha vendége érkezett, boros flakóval forgoldódjék körül. Ne prézmistáljon annyit!

— Maga Varga koma, mindég erőszakoskodik. Azt gondolja, hogy mindenkinek a pénz az első. Mintha Dajcs Salamon a böcsületre nem is adna. Ki se hagyja örvésszedni az embert ilyen jó embere megmenekedésén az olyan embernek, akinek a vendéglője a Balatoni fogashoz van atrecolva.

A parasztos beszédű zsidó más malomba örlött. Tisztába akart kerülni, hogy mennyi pénz csörög a pruszlikzsebben. Helyre álltette szíves készletével a vendégeket. Csak tovább hálálkodott, szavazkodott a megmenekedésről, míg észhez nem tért az ivói, hogy addig hasztalan itt minden jó szó, míg a pénz nem beszél, ez a kutya ugat. A gazda belenyúlt a belső zsebbe. Kiemelte a sulyos kapcszárat. Lezökkentette az asztalra. — Deutsch Salamon elfeledkezett a megmenekedésről.

— Mit parancsolnak? Ludfertály, csibe-pörkölt?

— Bort! mondta a gazda önértetesen, ahogy kitette a pénzes zacskót.

Deutsch szemé összekapta a fejeket s elszaladt. Gyorsan visszatért, fejszámonként hozott egy-egy meszőly almabort. Akkor az járt. Akkoriban veszték ki a híres balatoni szőlők. A balatoni kocsmárosok is Vasba, meg Stájerba jártak föl almalészüretre. Vagy ha tökérmest akartak mérni, lefuvaroztak a horvát szélékre s dalmát szüreteltet vettek másod-harmadkézből. De méregdrága, patikaszer volt az akkori kereseti és tényviszonyokhoz képest.

Szomorkásan beszélgettek az almálé mellett. Hamar akadt pajtás, aki a megmenekedési história. hallgatásának ürügyével félszeresen odaült a lócára. A gazda el nem tudta volna nézni. Főliyesen oda-odakinált neki egy-egy korty italt.

A melegedésnek hire szaladt. A cigányok fölkerékedtek. A szegény lakodalmu farsangot rá akarták pótolni. Egyenként betulakodtak a Szagra. Először a kopaszszájú klarinétos osont be s az asztalvégre telepedett. Duzzadt melléből kiált a sip szopókaja.

Nem nézték jókedvvel. Kocma, hát joga van betelepülni minden emberfiának. Arra gondolni se mertek, hogy virágos kert is fakadhat. Nem olyan bőrbé vannak!

Hanem hamar fordult Deutsch s az üres üvegek helyét felt állta. Nem látták szívesen. A gazda mintha elhárítón fizetni akart volna. Kétszer Varga megelőzte:

Hun is háta el, sógor? kaptá nyakon a végigszáj meszőlyost s körül töltögette a poharakat. Kocintott. Azt pedig nem lehetett visszautasítani. Inní kellett.

(Folyt. köv.)

építeni. Ezen az új közlekedő úton a központi állomás a Piac tértől 1200 méterre esnek, vagyis gyalogolva 20 percnyi, villamos vasuton 5 percnyi időn belül megközelíthető.

Ha a kézben tartott mérlegbe belevetjük ezen problémának megoldásával a város összközösségére háruló áldozatok nagyságát és az ennek ellensúlyozására szolgáló értékeket már most keressük, bizonyos, hogy ezt a *jelenben* nem fogjuk teljes mértékben feltalálni. Amde nem is kereshetjük, amikor *jövőnknek* szükség- és kötelességszerű biztosításáról van szó. Kétségtelen, hogy a város jövő gazdasági viszonyainak gyökeres javulását *közvetlenül* csakis okszerű és közérdekű vállalkozásoknak, közüzemeknek, közintézményeknek létesítésétől, ezeknek messzemenő kiépítésétől várhatjuk; *közvetve* pedig az általános vagyoni jobblétől, a gazdasági, ipari és kereskedelmi fejlettségnek olyan felfokozásától remélhetjük, melyeknek sikerét, a köz- és magánérdekeknek kiegyensúlyozását egyedül a korlátozatlan vállalkozási lehetőségek biztosítják.

Ha vasutainkat, közlekedési utainkat, városfejlesztési határvonalainkat idejében saját javunkra nem változtatjuk meg, ezek a hasznok, ezek a lehetőségek elmaradnak s ismét lemaradtunk, miként a nyugati vasutak kiépítésénél, de most már *véglegesen lemaradunk* arról az utról, amely a világrengesből kialakuló nemzetgazdaságnak új irányzatai, új törekvései felé vezet.

Városunkért, jövőnkért, fiainkért, unokáinkért olyan áldozatokat is köteleseggünk volna hozni, melyeknek gyümölcseit csak azok élvezhetnék, akik utánunk következnek. Tizenöt-husz esztendő alatt egy gazdaságilag erőteljes, tökéletesen kifejlett életképessé *új Veszprémet* teremthetnénk a vasutaknak központosításával. Ez a 15—20 esztendő, mint átmeneti idő, talán teljesen haszon nélkül volna elfeleltünk. A hozandó áldozatok ellenértékeit talán mi már nem élvezhetnénk, de követőinkre és utódainkra gondolva kell melegtönnünk sajátosan egyéni érdekeinket és nyitni szemmel vizsgálunk azt a látóhatárt, amely csak most kezd a mi — már őszbe hajló — fejünk felett teljes verőfényében kibontakozni.

Megértéssel, egyesített erős akarattal legteljesebb bizonyossággal tárja elénk ez a probléma városunk fejlődésének, jövődől boldogulásának és pedig mérsékelt áldozatok árán. Hogy pedig a vasuti központosításnak helyes, a jelzett szempontokat érvényesítő megoldása miként lenne legelőnyösebben megvalósítható, annak kifejtése, részletezése már a technikusok feladata lesz.

Tisztartó-Sándor.

A tűzbiztosítás érdekében.

Vármegyénk egyik mezőföldi községében, Lepsényben, f. hó 16-án a délutáni órákban tűzvész tört ki, mely másfél óra alatt nyolc birtokosnak házat, melléképületeit gazdasági felszereléssel és két darab jármos ökörrrel egyetemben hamvasztotta el. A tüzet gondatlanság okozta. A legnagyobb kárt szenvedett gazda szolgálja a kocsiszínen pipával a szájjának elaludt. A következmény ebben a száraz, meleg időben nem maradt el. A környezetet is elég tápot adott a tűz gyors terjedésének. A gyorsan harapódzó tüzet a szomszédos községek tűzoltóinak megjelenése megfékezte, köztük nem egy bátorságának szép jelét szolgáltatva. A tűzvész okozta kár sem maradt el. A bejelentés szerint 70.000 korona. Ebből biztosítás útján mintegy 10 ezer korona térül meg, részben régi becslés alapján, míg egy tulajdonosnak egy összegben 50 ezer korona kára van. Ily tekintélyes vagyon, hogy a tűz prédája legyen — könnyelműség kell hozzá! Ez eset felett napirendre térni nem lehet!

A verejtékes szorgalommal összegyűjtött vagyon birtokában az a célunk, hogy azt megtartsuk, azt az alkalmasságot elemi csapások, károk ellen, a viszonyok nyújtotta lehetőség szerint megvédjük. Ezt a gondot a hatóság közreműködő intézkedései alaposan megosztják, a megmaradt kisebb részt önmagunk körültekintő okosságával könnyen vállalkozhatunk és a célt elérhetjük.

Házánk tűzrendészeti törvényének hiányát,

irányelvekben körvonalazott kormányrendelet pótolja. Ennek messzemenő céljait az állam polgárai vagyonának nemcsak a tűz ellen való megoltalmazását, hanem a tűz kitörésének megakadályozását előmozdító tűzrendészeti szabályrendelet megalkotását tűzte ki. Veszprém vmegye oly tűzrendszab. rendeletet mutathat fel, melynek kiválósága abban mutatkozik, hogy a gyakorlatban könnyen megvalósítható. A szrendelet megvalósítását követő évek statisztikai adatai a tüzesetek fokozatos csökkenését mutatják, mi sem természetesebb, hogy a vármegye vagyoni viszonyait érzékenyen érintő károk nagysága is kisebb. Nem így Somogy megyében, hol f. év első negyedében 3 millió 270 kor. kárt szenvedett a vármegye közönsége. (Tűzrendészeti Közöny XV. évf. 1—3. sz. adata.) Hogy nálunk a kár és a tüzeset elenyészően csekély, azt a jól megalkotott és keresztülvitt tűz. szabályrendeletnek és részint pedig ezen ügy iránt meleg szeretettel viseltető illetékes tényezők gondoskodásainak tulajdoníthatjuk.

Vármegyénk közönsége részéről elvárható okosság a tűzkárt ellensúlyozó biztosításban nyilvánul. Azonban míg ez magánügy marad, addig javulás nem várható az anyagi veszteség terén, hiába való lesz a szomszédok tanácsa, biztatása. Egy bizonyos, hogy megmarad, a szomszédok féltelme az általánypbiztosítás mellett is!

A tűzrendészeti szabályrendelet végrehajtó és ellenőrző közegeinek minden fáradsága kárba vész, ha a gondatlanság ellensúlyozásul szükséges biztosítást a vagyon tulajdonosai akár hanyagságból, akár könnyelműségből nem teljesítik. Emellett is van kár és még több fáradozás.

Elzsomorító tudat, hogy a háború okozta vérvesztés mellett a magyart még nagymérvű vagyoni romlás is sorvasztja, mikor azon segíthetett volna. Átkos nemtörődömségnek, könnyelműségnek kell minősíteni azt a tényt, mikor a mai állampolgár érzékeny tűzkárveszteséget szenved a tűzkár elleni biztosításra való figyelmeztetés, jóformán felkínálás mellett. Még ez sem elég, mert az általános anyagdrágulás mellett fel kell emelnünk régi biztosításainkat is.

Az állam egyes polgárainak vagyonban való megrövidülése gyökereiben támadja meg a nemzeti jólét és boldogulás fáját, ép ezért a javaslat alakjában maradt tűzrendészeti törvényt tető alá hozni és a kötelező biztosítással megerősíteni nagyon időszerű volna! Míg a gondatlanság és nemtörődömség a magyar ember szótárában megtalálható, addig tűz is támad, de... biztosítás által meg nem térült kár is! Legyünk előrelátók, biztosítsuk vagyonunkat a legutolsó darabig!

Jósa Ernő, tűzr. felügyelő.

Az idei termés kiosztása. A Közélelmelési Tanács és Hivatal behatóan foglalkozik azzal, mikép kell a legigazságosabban elosztani az idei gabonatermést. Az eddigi tanácskozásokon arra a megoldási módra is gondoltak, amelyet a városok kongresszusa ajánlott és ez: az idei gabonatermést már a cséplés alkalmával rekvirálják a gazdaktól és a háziszükségletre szánt mennyiséget mindenütt a Haditermék kirendeltségeinek útján juttassák vissza a termelőknek. A Gazdaszövetség ez ellen a terv ellen erősen állást foglalt és a kormányhoz intézett felterjesztésében azt mondja, hogy a gazdák semmiesetre sem akarják magukat kivonni a legszigorúbb rekvirálás alól, sőt a Gazdaszövetség elvárja a kormánytól, hogy szigorítsa a hatósági ellenőrzést. A gazdák ragaszkodnak ahhoz, hogy a háziszükségletre szánt gabonamennyiséget a jövőben is a Haditermék beavatkozása nélkül tarthassák vissza. A kérdésben a Közélelmelési Tanács javaslatainak meghallgatása után még a cséplés megkezdése előtt a kormány dönteni fog.

Használjunk hadisegély bélyeget!

Marharekvirálás lesz. A képtelenül magas marhaárak leszorítására komoly lépés történt az illetékes minisztériumokban. A hadsereg számára szükségelt marha árát júliustól kezdve fokozatosan csökkentik. S ha ennek nem lesz kellő eredménye, akkor jön a rekvirálás. Erre enged következtetni az alábbi közlemény.

A vágómarha beszerzése a hadrakelt sereg részére Magyarországon mindinkább nehézségekbe ütközik. — A feltétlenül szükséges mennyiség aránylag nagyobb részét Ausztriában kellett beszerezni, mivel a megállapított quóta Magyarországon megközelítőleg sem volt leszállítható. Minthogy ez az állapot a hadrakelt sereg feltétlenül szükséges élelmezése szempontjából többé fenn nem tartható, a cs. és kir. hadügy-minisztérium a m. kir. földmívelésügyi minisztériummal egyetértőleg május és június havára a Cs. és Kir. Hadügyminisztérium Vágómarha Bevásárlási Központjának magasabb bevásárlási árakat engedélyezett, amely árak azonban július havától kezdődőleg minden hónapban rendszeresen lejjebb fognak szállíttatni. Egyben megállapodás jött létre arra nézve is, hogy ha ezen magasabb árak mellett a Magyarországra nézve megállapított quóta a mai szabad vásárlással előteremthető nem lenne, úgy a m. kir. földmívelésügyi minisztérium a *rendkívüli helyzet által indokolt súlyos rendszabályokhoz fog folyamodni, hogy a hadvezetőség szükségletét kényesszerszükszók igénybevételével biztosítsa.*

H I R E K.

— **Ünnepi mise.** Pünkösd napján az ünnepi szt. mise d. e. 9 órakor lesz. Rédey Gyula c. püspök, káptalani helynök celebrálja fényes segédlettel. Utána Káuzli Dező prelátuskanonok mondja a szent beszédet. A kispapok közül d. u. 3 órakor a nálunk szokásos prédikációt Simon József IV-ed éves theologus tartja.

— **Katonai kinevezések.** Ófelsége a király kinevezte altábornaggyá Schamschula Rezső vezérőrnagyot, a háború tartalmára ténylegesített nyugállományu tiszték csoportjában ezredessé Weidner-Diesel Ernő ezredest címmel és jelleggel, alezredessé Nagy László őrnagyot, főhadnaggyokká a tényleges állományban Ströbl Pál, Freisberger József és Baranyai Rezső, — a tartalékban Tóth István, Berki István és Szabó Pál 31. honv.-gy. ezredbeli hadnaggyokat, — hadnaggyokká a tényleges állományban Mersich Jenő, Kolossváry László, Kronovetter Dezső, Feltér József, Debreczeny István, — a tartalékban Bogdár Mihály, Herczegh Lajos, Hoffmann Ferenc, Krafcsik Ervin, Kiss Ferenc, Komáromy József, Mayer Rezső, Percz Béla, Pichler Ferenc, Török Lajos, Vessel István és Wladár Elek 31. h.-gy.-ezredbeli zászlósokat.

— **Kanonoki installáció.** A veszprémi székeskáptalan újonnan kinevezett tb. kanonokjának, Szabó József törökkoppányi plébánosnak folyó hó 24-én volt a székesegyházban az ünnepélyes beiktatása. Az installációt a székeskáptalan éneklő kanonokja, Kránitz Kálmán felszentelt püspök vezette a konventuális mise előtt. A beiktatáson Törökkoppány község képviselőjében megjelent a község jegyzője is.

— **Megyeiülés.** Veszprém vármegye törvényhatóságának bizottsága f. é. jun. 11-én rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat jelentősebb pontjai: Alispáni jelentés. — A számonkérőszék jelentése. — A vármegye 1916. évi házipénztári számadása. — Király O. Felsége köszönete a vármegye hódolatáért. — Fejérvármegye s Nyiregyház átiratai a vármegyei tisztviselők háborús segélye, illetve a köztisztviselők nyomor enyhítése érdekében. — Előterjesztés Hunkár Dénes volt főispán emlékének megörökítése érdekében. — A vármegye 50 ezer korona hadikölcsönjgyűjtése. — Veszprém város részéről hadiáravaház céljaira megszavazott 20 ezer korona segély jóváhagyása.

— **A Petőfi-társaságból.** Vértessy Gyula, vármegyei kir. tanfelügyelő, a Petőfi-társaság tagja f. hó 13-án olvasta fel a társaság nagygyűlésén pályanyertes költeményét, amelyről mi is megemlékeztünk. A megjelentek tomboló tetszéssel honorálták a szép költeményt.

— **Vizsgálatok.** Az angoliskasszonyok helybeli tanítónőképző-intézetében a múlt héten folytak le az összes osztályok osztályképesítő vizsgálatai. A vizsgálatokon az egyházhatóságot Kránitz Kálmán felsz. püspök, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumot dr. Hanauer A. István, a budai sz. Imre-kollégium igazgatója képviselte. A negyedik évet végzett növendékek végképesítő vizsgálatai a jövő héten lesznek.

— **Tartalékból tényleges állományba.** Öfelsége nemes Guckler Gyula, Valasek Ferenc és Pálffy Zoltán 31. h.-gy.-ezredbeli t. hadnagyokat a hivatásos tisztek állományába tényleges hadnagyokká kinevezte.

— **A Veszprémi Jótékony Nőegylet** f. hó 19-én özv. Patzl Jenőné elnökle alatt tartotta évi rendes közgyűlését, melynek tárgya az 1916. évi számadások felülvizsgálata, valamint az alelnöki és két választmányi tagság betöltése. Özv. Patzl Jenőné elnökő megnyitó beszédében megilletődéssel emlékezett meg az egyesület két régi és ügybuzgó tagja, Koller Sándorné és özv. Wellner Gyuláné elhunytáról. Az egyesület ügyében kifejtett érdemeiket az elnökő indítványára jegyzőkönyvben örökítették meg. A számadások megvizsgálására özv. Fritse Józsefné, özv. Stoll Jánosné és Tanka Sándornéból álló bizottságot választottak meg, akik a számadásokat megvizsgálván, azokat rendben találták. Erre a közgyűlés a pénztárosnőnek a felmentvényt megadta. Alelnöknővé egyhangú lelkesedéssel dr. Csolnoky Ferencnént választották meg, aki a jótékonyág terén kifejtett sokoldalú tevékenységével az egyesület bizalmára érdemessé lett. A két választmányi tagsági helyre özv. Fritse Józsefné és Politzer Miksánét juttatta a Jótékony Nőegylet tagjainak közbizalma.

— **Villany.** Polgármesterünknek bécsi útja alkalmával sikerült módját ejteni, hogy a villanytelep újabb nyersolajszállítányhoz jusson. Ha ez a szép ígértet valóra válik, akkor megszűnnek a sötét éjszakák, mert újra rendszeresítik az éjjeli áramot.

— **A városi zeneiskolából.** A városi zeneiskolában múlt csütörtökön délután tartották meg a vizsgálatokat. Kecskeméthy Margit igazgató a kezdőket, nagybőrszti kicsinyeket vezette be a zeneelméletbe. Seefranz Irén tanárnő, Babos Dezső főgimn. tanár, Gaál Sándor ének-tanár a zenetörténet, költsézzentan s összhangzattant adták elő a haladóknak. A vizsgálatokon jelen volt dr. Óvári Ferenc, a tanári testület elnöke és sok szülő akit a szép előmenetel valósággal meglepett. A tanításianyag változatossága, teljes feldolgozása új bizonyítótársul szegődött mindazok mellé, akik ez iskola felállítása mellett az alaposabb zenetanítás szükségességével s hasznával érveltek. A nyilvános iskolai tanítás mindig a nagy közönség s a fölöttes hatóság felügyelete alatt áll, várja a bírálatot s éppen ebből az okból a szaktudásnak, szorgalomnak nagyobb erő kifejtésére buzdít. S hogy sikerrel buzdít, ezt látjuk a zeneiskola első vizsgálatán. Minthogy pedig az iskola városi jelzőt is visel, jó lett volna meghívni a vizsgálatra a városi hatóságot is. Bizonyára képviseltette volna is magát s meggyőződhetett volna, hogy az iskola mai helyisége erre a célra szűk voltánál s a legforgalmasabb utca közelségénél fogva éppen nem alkalmas. A zeneiskola gyakorlati vizsgája nagyobb hangverseny keretében június első felében lesz.

— **Hadikölcsönjegyzés.** A Veszprémmegyei Takarékpénztárnál az üzletfelek 866.750 koronát jegyezték a VI. hadikölcsönre. Maga a pénztárat ezre a kölcsönre félmillió koronát jegyezt.

Veszprém város jegyzése 65 ezer korona.
A Veszprémi Költőgyár jegyzése 15 ezer, a Veszprémi Szikvizgyáré 3000 korona.

— **Jótékonyág.** Hénél Gusztáv festőművész a Vöröskereszt-egylet javára rendezett képiállítás tiszta jövedelmének felét, 82 K 80 fillért az egyesület pénztárába befizette. — Hálás köszönettel nyugtatja az egyesület vezetősége.

Dr. Óvári Ferenc ország. képviselő a kötőgyár részéről igazgatósági tiszteletdíj címén megszavazott jutalékát, 185 koronát a gyár munkás-alapjának adományozta. Az igazgatóság az adományért meleg köszönetet szavazott.

— **Iskolásgyermekek cipője.** Dr. Komjáthy László polgármester már eleve gondoskodik az iskolás növendékek téli lábbelijéről. A napokban Bécsben járt s személyesen győződött meg, hogy kellő időben adott megrendeléssel még ma is lehet jó anyagból cipőt beszerezni. Előbb azonban tájékozódni kíván a mennyiségről. Összeírta tehát az egyes osztályok tanulóit felekezetű különbség nélkül s a tanulók összes száma után állapítja meg a segélyre szorulókká számlálékát. Ez a szám bizonyára megközelíti az 50—60 %-ot s így a szükséglet, a ruhát nem is számítva, 30—35 ezer korona. A szétosztást illetőleg is lesz változtatás. A cipőket a városi hatóság átutalja az egyes iskolai hatóságokhoz s a tanulók az igazgatóság közvetítésével jutnak segélyhez. A város hatósága reménykedve számít ennél a humánus s szociális nézőpontból is elsőrendű fontosságu ügynél a tehetősebbek szíves, jóindulatu támogatására.

— **Kitüntetések.** Király Ő Felsége Petőcz Károly t. hadnagynak a 3. o. katonai érdemkeresztet adományozta a hadidíszítménnyel s kardokkal, — s elrendelte, hogy a legfelsőbb elismerés ismételt tudtul adassék Pőczy Dezső s Plácek Aurél főhadnagyoknak, Till Ferenc n. hadnagynak a 31. h.-gy.-ezredben. A parancsnokság Szikora Ferenc és Schafhauser József hadnagyoknak az I. oszt., Krenesner István t. hadnagynak, ifj. Kelemen Imre s Kerschbaummajer Károly t. zászlósoknak a II. o. ezüst vítezési érmet, Holcsey Ödön t. hadnagynak a bronz vítezési érmet adományozta.

— **Szakfelügyelők.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a veszprémi iparostanonciskolában Pék János székesfehérvári kereskedelmi iskolai igazgatót, a pápai iparostanonciskolában Kurschák József pozsonyi kereskedelmi iskolai igazgatót bízta meg a jelen tanévre a szakfelügyelői munkakör ellátásával.

— **Országos gazdaggyűlés Budapesten.** A Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége 1917. június 10-én d. e. 10 órákor Budapesten a Közeliten országos gazdaggyűlést tart. A gazdaggyűlés főbb tárgyai: a mezőgazdasági termények árának és forgalmának, valamint a mezőgazdasági üzemhez nélkülözhetetlen iparcikkek és anyagok árának szabályozása és a mezőgazdasági érdekképviselet kérdése. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület részéről dr. Magyar Károly ország. képviselő, Reé Jenő, Rainprecht Antal földbirtokosok és Kajdacsy Endre egyesületi igazgató lettek kiküldve.

— **Közelelmezés.** A város közelelmezési hivatala a napokban 20 mm-ás aszályszilvát kapott. A szilva kereskedésekben lesz kapható.

A szabadtanyai telep zöldékszálitványait az ünnepek után kezdik árusítani az Ornstein-féle bolt helyiségben.

— **Fatermelés.** A szénbeszerzés nehézségei miatt a közönség mindegyre jobban aggódik, hogy a jövő télen fűtőanyag nélkül marad. A városi fatermelés ugyanis, amely csaknem szakadatlanul folyik, dacára, hogy a polgármester újabb 40 holdra nyert kivágási engedélyt, — nem fedezi a lakosság szükségletét. A közönség tehát a püspökség s a káptalan erdőgazdaságától várta a segítséget. Mikor pedig híre járt, hogy ezekben a gazdaságokban a favágás szünetel, különféle feltevéseket hordozott a hír szárnya. Meg akarván tudni az igazságot, a káptalani jószágkormányzóhoz fordultunk felvilágosításért. A kormányzó úr kijelentette, hogy a gazdaságnak szándéka volt nemcsak a rendes termést, hanem egy nagyobb égett területet is ki-termelni. Munkaerő hiányában a vármegyei hatósághoz fordult katonai osztágot átengedése végett. Az alispán ki is rendelt két 20—20 tagú különítményt, de ezek ellátását a jutasi gazdaságtól várták.

Az uradalomtól azonban teljesen elrekvirálták a fölösleget s így a 40 munkás teljes ellátásáról gondoskodni már nem tudott. Ha azonban az uradalomnak módjában lesz, hogy munkaerőt kap, vagy szerezhet, a fatermelést azonnal megkezdi, hiszen ez nemcsak a közönségnek, hanem az uradalomnak is érdeke.

— **A katonai kórház.** A Jutas mellett épült két kórházhoz a város is tetemes költséggel járult. A szerződés szerint e hozzájárulás s a telek fejében a kórházak háboru után a város tulajdonává lesznek. Ujabb az a terv merült föl, hogy a kórházakat, vagy legalább is a nagyobbikat katonai kórháznak tartják meg tüdőbeteg katonák számára. Az is hallatszik, hogy ebben az esetben ezt tovább bővítik, a járványkórház azonban a városé marad. Dr. Komjáthy László polgármester ebben az ügyben Bécsben járt, hogy illetékes tényezőknél ennek az ügynek rendezését kérlemesse. A városnak is érdeke, hogy a kórházak jövőjével tisztában legyen. A válasz megnyugtató volt.

— **Szén.** Örömmel jelezzük, hogy a városi hatóság legelső gondjai közé számítja a közönség ellátását fűtőszénrel. A vízvezeték szükséges fűtőanyagát eddig is a csingervölgyi bányákból fedezték s azt most is sikerült a városnak biztosítani. Most a hatóság azt tervezi, hogy a lakosság fűtőanyagát is itt biztosítja, mert porosz szén, vagy távolabbi bányákból magyar szén szereznie ez idő szerint majdnem lehetetlenség. A kötés előtt természetesen ismerni kell a szükséglet nagyságát s ezt majd jelentkezés útján szerzik meg. Más értesülésünk szerint a szénközpont nem tartja lehetetlennek, hogy szállítócégek, vagy hatóságok köszönbányákkal kötsést ne csinálhatnának. Még porosz szénre is. Ha azután ezt a kötsést az illetők bemutatják, akkor a központ rendelkezésre bocsátja a szükséges vasuti kocsikat. Vajha így lenne! Azt hisszük, hogy már ez a szándékot jelző hír is megnyugtató lesz a téltől előre fázó közönségre. Abban meg erősen bizakodunk, hogy hatóságunk a megkezdett lépést kitartóan szaporítja és addig gyorsítja, míg csak a közönség téli szénét biztosítani nem tudja.

— **Vasuti állomás, csatorna, villany, vízvezeték.** Ez a négy dolog a következőképpen függ össze. A jutasi katonai kórházakat csatornázták. A kórházi csatornába csatlakozóknak Jutas állomás csatornája is. Ebben a kérdésben polgármesterünk a vasuti kiküldöttel tárgyalt s ugyanakkor szóba került a vízvezeték meghosszabbítása Jutas állomáig. A polgármester kétséget mutatót a terv megvalósítására, de csak úgy, ha a vízvezetékkel együtt a villanytelepet is bekapcsolatják az állomásokba. Érdeke ez a városnak, vasutnak s közönségnek egyaránt. Mert mégis csak furcsa — nem akarjuk nevétségnek mondani — hogy a villanyfejlesztő telep főszomszédságában, a laktanyai állomás olaj ég a lámpában. Ha a terv sikerül, akkor Jutason lesz csatorna is, vízvezeték is, villany is, sőt ez utóbbi szerephez jut a városi és a laktanyai állomáson is.

— **A veszprémi Hadiárvaházra.** A németbarnagi példának csakhamar követője lett Tibor József külsővati tanító. Az ifjúsággal műkedvelői színelőadást rendezett s annak tiszta jövedelmét, 450-50 K-t a Veszprémben létesítendő Hadiárva Otthonra ajánlotta föl. Örömmel s Tibor József szép törekvéseért elismeréssel adózva említjük föl ezt a lelkes példát is. Sok iskola van Veszprém vármegyében s a tanítók sincsenek mind a harc-téren. Mily fölemelő volna a vármegyei tanítóságra, ha hasonló módon szerzett nagy tőkével gyarapítaná az árvaház alapját, amelynek árvái között hős halált halt tanítók gyermekei is tanulhatnak. Ajánljuk a mozgalom megindítását a vármegyei Ált. Tanítóegyesület elnökségének figyelmébe. — A pénz kiéhez vetjük s rendeltetése helyére juttattuk. Itt említjük meg, hogy a Hadiárva Otthon tőkéje eddig Veszprém város 20 ezer K-ján kívül 15.300 K.

— **Hatályon kívül.** Dr. Véghegy Kálmán alispán hatályon kívül helyezte azt a múlt évi rendeletét, melyben a kismértékben árukt szeszesitalok árát szabályozta.

— **Uj vonatok.** Az üzletvezetőség a veszprém—dombóvári vonalon jelzett új vegyesvonatok megindítását, dacára a multikori lefújásnak, május 23-án mégis csak megindította. Az új vonatok menetrendje úgy marad, mint először jeleztük. Indulás Jutasról reggel 8 órakor Dombóvár felé s érkezés Jutasra este 8 ó 30 p-kor. Veszprém felé a vonat esti 8 ó 50 p-kor indul s 9 ó 03 p-kor ér a városi állomásra. Ezek a vonatok csak Jutas és Tamási-Majsmiklósvár között közlekednek.

— **Menekültek távozása.** A menekültek közül Erdélybe eddig azok térhettek vissza, akik nem tiltott területen laktak és földműveléssel foglalkoztak. Ujabb rendelkezés alapján a nem tiltott területen lakó bármily foglalkozásu egyének otthonukba visszatérhetnek. Ennek következtében a szt. József-ovodában elhelyezett menekültek legnagyobb része távozik városunkból. Értesülésünk szerint szerdán kora reggel indulnak Jutasról.

— **Pályázat nők részére.** A katonai parancsnokság elrendelte, hogy a katonai irodákban nőket is alkalmazzanak. A 31. h.-gy.-ezred pót-zászlóaljának parancsnoksága pályázatot hirdet egy telefonkezelő, két gépirónő és nyolc II. osztályú női írónő állásra. A betöltendő állások ideiglenesek. A szolgálati viszony tizenhárom napi felmondással felbontható. Az ujonnan felvetteket a 14 napi próbaidő alatt bármikor kártérítés nélkül elbocsájtathatják, ha alkalmatlanságuk bebizonyul. Pályázati feltételek: jártasság a telefonkezelésben, gépirásban, illetve az egyszerű fogalmazásban; magyar állampolgárság; 16—40 közötti életkor; büntetlen előélet, erkölcsi s politikai tekintetben megbízhatóság; orvosi bizonyítvány s annak igazolása, hogy nincsenek áll. közigazgatásban alkalmazva. Havi díjazások s tovább szolgáló altisztek özvegyei, árvai, egyéb hadiözvegyek s árvai s közalkalmazottak özvegyei árvai s özvegyei előnyben részesülnek. A kérvények a bizonyító okmányokkal együtt a pótzászlóalj parancsnokságához küldendők.

— **Gondoskodás a benzin és nyersolajról.** A gazdasági üzemekben alkalmazott motorok hajtásához szükséges egész évi benzin- és nyersolajmennyiséget dr. Véghely Kálmán alispán a kereskedelemügyi miniszterhez bejelentette és a szükséges mennyiség mielőbbi biztosítását kérte. A miniszter válaszában beérkezése után a döntésről a községi előjáróságok útján az érdeklődőket értesítik. A vármegye alispánja a kereskedelmi miniszterhez intézett jelentés egy-egy példányát pártolási végett megküldötte az országos közlelmzési hivatal főnökének, a földmívelésügyi miniszternek és *Holtischer* Károly ország. képviselőnek, mint a közlelmzési hivatal megbízottjának. A benzintől az évi szükséglet 7500, a nyersolajtól 370 mmázst tesz ki.

— **Hirdetmény.** Felhívom a közönséget, hogy Oroszországban lévő hadifoglyok részére legfeljebb kéthetenként küldjön egy levelezőlapot rövid és a legszükségesebb közlésekre szorítkozó tartalommal, mert a rendkívüli árnyokban folytatott levelezés a kézbesítéseket andyira megnehezíti, hogy a foglyok emiatt hónapokon keresztül nem jutnak postához. Dr. Török, rkapatány.

— **Tisztviselők szövetekezte.** A tisztviselők szövetekezte a szomszédos Szekesfehérvárról is megalakult. A szövetekezet elnökévé *Széchenyi* Viktor gróft választották. Egy részes jegy 120 K. Mindennél mozognak a tisztviselők, csak minálunk hallgatnak. Azaz, hogy itt is panaszkodnak de nem szövetekeznek.

— **Gazdasági munkások pálinkája.** A földmívelésügyi miniszterium közbenjárására a pénzügyminiszterium Veszprém vármegye részére 97530 liter zárolt szeszűt oldott fel oly célból, hogy abból a gazdasági munkások részére pálinka készíttessék. A vármegye részére kiutalt szeszűt a miniszteri rendelet értelmében a mezőgazdasági művelés alatt álló területek arányában, illetve a szántóföld és szőlőterület szerint az alispán elnöklete alatt működő bizottság osztja szét a községek és birtokok között. A tulajdonképpeni kiosztással a vármegye alispánja a Gazdasági Egyesületet bízta meg. Az Egyesület vezetősége már el is készítette közszeginkenti a szeszűkiosztás alapjául szolgáló szántóföld és szőlőterület kimutatást. A kiutalt 96%-os szeszűt évezhető pálinkává lesz hígítva. A pálinkakeverést

és szeszűstást a községek lesznek hivatva végezni s az egyenlő és igazságos szeszűstás fölött őrködni, de ha a községek ezzel a munkával foglalkozni nem akarnak, akkor ezt első sorban a fogyasztási és hitelszövetkezetekre bizzák, tekintet nélkül arra, hogy vajjon van-e italmzési engedélye a szövetkezetnek, vagy nincs. Minthogy a kiutalt szeszűt a községek saját hordóikban kötelesek elszállítani a termelési helyről vagy raktárból, jó lesz már előre gondoskodni megfelelő hordókról. Tájékoztásként közöljük, hogy a kiutalt szeszűt a szántóföld arányában lesz szeszűstá és pedig akként, hogy a 100 holdon felüli gazdaságok kat. holdankint circa 0.4, a 100 holdon aluli gazdaságok pedig circa 0.2 liter 96%-os szeszűt kapnak.

— **Molnárügylés.** A nemrégén alakult vármegyei molnárközönség életelt ad, megmozdul érdekei védelmére. A mult napokban a szövettség pápai körzete ülésezett s egyhangulag állást foglalt a csuvarózás ellen. Így nevezik azt a régi szokást, hogy a molnár falukon saját fogataival gyűjti össze az őrlémenyt. Az egyesület elvárja tagjaitól, hogy ezzel az ősi rossz szokással folhagy. Panaszt emeltek a házi- és zugdarálók ellen is s elhatározták, hogy ezek megszüntetése miatt fölirnak az orsz. közlelmzési hivatalhoz.

— **A nyaralók lisztje.** Ugy látszik, hogy a fürdőzők közül azok is magukkal vihetik liszt-illetményüket, akik hatósági közlelmzésben részesülnek. Hogy az országos közlelmzési hivatal ebbe beleegyezett, bizonyítja, hogy több város polgármestere fölcsőllította a fürdőzni szándékozókat, hogy lisztresztletik kiutalványozása végett jelentkezzenek. A közlelmzési hivatal azért adja ezt a kedvezményt, mert a nyaralók lisztűksége miatt a vármegyei lisztkontingensét nem emelheti föl. Dr. Komjáthy László polgármester is figyelmezteti városunk közönségét a közlelmzési hivatal rendeletére, amelszerint a nyaralóhelyeken liszt-és kenyérellátásban senki sem részesülhet. Ajánlatos tehát, hogy a lisztűksélet mindenki magával vigye. Hogy a hatósági lisztűllatásban részesülők miképen szerezhethik meg ezt a kedvezést, arról külön rendelet fog intézkedni.

— **Lassabban járnak a vonatok.** A Máv. igazgatóságának értesítése szerint kénszerítő rendszabályok miatt a vonatok menetsebességét csökkenk. A gyorsvonatok átlag 20, a személyvonatok 40—60 perccel érnek majd későbbben a végállomásra. Az új intézkedést követő menetrend június 1-én lép életbe. Az új menetlisszúságra kijelölt vasuti vonalak között eddig a mi vonalainkat nem olvastuk s így valószínű, hogy a rendelkezés csak az elsőrangú vonatokot érinti.

— **Az idős népfölkelők hazabocsátása.** Király. Ő Felsége megparancsolta, hogy az 1865—66. évi születésű népfölkelőket, — a nyugállományú és szolgálaton kívüli viszonyban levő havi díjazások kivételével — mielőbb, legkésőbbben azonban jun. hó 30-án szabadságolják. A király emellett döntött, hogy az öreg népfölkelőket a katonai égedszolgálat helyett a mezőgazdasági munkáknál kell igénybe venni.

— **A hadifoglyok munkabére.** A katonai parancsnokság egy rendeletet tett közzé, melynek értelmében május 15-től kezdődőleg a munkaadók a hadifoglyoknak napi 1 K-tól 2.50 K-ig terjedő munkabért kötelesek fizetni. A vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya május 19-én tartott ülésén foglalkozott a hadifoglyok újabb díjazásának kérdésével. A gazdák nagyon veszélyesnek tartják a katonai parancsnokság ezen rendelkezését. Tapasztalatból tudják, hogy ha a hadifoglyok pénzhez jut, az majdnem kivétel nélkül mind lerészegszik, napokig nem dolgozik, sőt a munkaadóra nézve közveszélyes is lehet. Az egyesület választmánya elhatározta, hogy felkeri a vármegyei munkabizottság elnökét, a vármegye alispánját, hogy sürgősen hívja össze a vármegyei munkabizottságot, amely illetékes helyen eszközölje ki, hogy a hadifoglyok ne kapják kézhez esetről-esetűre a heti munkabért, hanem a nekik járó díj letétebe helyeztessék és csak akkor kapja kézhez azt a hadifogly, ha bevonul a foglyotáborba, vagy ami még kívánatosabb, ha a békekötés után visszatér hazájába.

— **Zöldsegelosztó központok.** Az orsz. közlelmzési hivatal a fözeléklék és a gyümölcs forgalmának szabályozását s áraiknak maximalását tervezi. Hogy a fogyasztók a fözelékekhez és gyümölcsökhöz könnyebben hozzájuthassanak, szó van zöldsegelosztó központok létesítéséről. Arról is beszélnek, hogy a gyümölcskivittelt és behozatalt is rendezik.

— **A Balaton és az idegenforgalom.** Híre járt, hogy sok osztrák és német család fog nyaralni a Balaton mentén. Olyanok tudniillik, akik abban reménykedtek, hogy itt könnyebben hozzájuthatnak az élelmickekhez, mint pl. a Tátrában. Csakhogy ennek hallatára a magyar közönség is megmozdult és sietett, hogy a balatoni fürdőhelyeken szállást kapjon. A verseny úgy látszik a magyarok győzelmével végződött s így a Balaton mellett osztrák és német fürdőzőknek csak kevés hely jut. A kimaradtak tehát, ha mégis itt akarnak nyaralni, kénytelenek lesznek kevésbé látogatott fürdőhelyekkel megelégedni.

— **Dohánypótló.** A szarvasi tanítóképző egyik tanára dohánypótló növényt fedezett fel. Ez a növény a fekete bodza *Sambucus nigra* levele, amelyet megszáritanak, dohánylében kifőznek, azután pedig ismét megszáritanak. Az ilyenképpen kapott dohányszerű levelek nem nagyon erősek és állítólag jóízűek. Dohányosainkat nagy mértékben fogja megörvendeztetni ez a hír, úgy hisszük. A találmány csak akkor lesz tökéletes, ha a dohánypótló növényből készült szivarnak és cigarettának éppen úgy fognak majd örülni a nikotin hívei, mint a találmányról szóló hírek.

— **A petróleumot zár alá veszik.** A hivatalos lap rendelete szerint a kereskedelmi vállalatok (ideértve a szövetkezeteket is) birtokában meglevő és utóbb hozzá jövő kőolajkészleteket zár alá veszik. A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a megjelölt vállalatoknak a világító kőolajat csakis annak a törvényhatóságnak első tisztviselőjének, vagy az utóbbi által felhatalmazott hatóságnak engedélyével szabad kiszolgáltatnia, amelynek területén a készletek vannak. Engedély csakis közérdekű célokra, továbbá mezőgazdasági, bányászati és ipari (háziipari) üzemek folytatásához nélkülözhetetlenül szükséges világító kőolaj kiszolgáltatásra adható.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Legujabb hírek.

Fővárosi tudósítónktól: *Berlin.* A francia kamarában hirdetik, hogy legközelebb Oroszországból olyan okmányokat hoznak nyilvánosságra, amelyek Franciaország politikájára hatalmas befolyást gyakorolnak.

Koppenhága. Orosz kormány az antanttal kötött szerződéseket fölmondta s kijelentette, hogy csak más alapon hajlandó szerződést kötni.

Genf. Linch angol képviselő javaslatot nyújtott be a képviselőházhoz, amely az akotmány olyan változtatását sürgeti, hogy a királyság összes öröklött privilegiumtól megfosztassék.

Budapest. József főherceg, mint a király megbízottja megkezdte a politikusokkal a tárgyalást. Csak az összes politikai pártokkal egyesítve vállalnia a miniszterelnökséget. *Est* szerint, ha a munkapárt nem akar részt vállalni, akkor Andrássy alakít kormányt új választással. József főherceg Tiszával hosszasan tárgyalt.

IRODALOM.

* **Katonák.** (*Magyar* Bálint versei a háborus időkben.) Modernség alatt soha se modernkedést értek. Nekem modern Gárdonyi Géza is. Viszont sehogyse szeretem, akik modernkednek, hátat fordítanak szépséges multjuknak. Epigonok, utánzók első kötetekben is s a világfordulással elsajátított néhány kifejezést a sziddit Ady-táborból s csömörűség habzsolnak a verizmusból, zólaságból s naturalizmusból; akik nem tudtak a förtélemből szépségesen kigázolni. Pedig a hulladécsontokból is finom, áldásos, tápláléértékű lisztet gyártanak, a trágyából éltető eleség kel. Hanem a naturalizmusért magáért, hanem eliszonyodtatásért mutogatjuk a sebeket, ha okultatni tudunk hajanál fogva előrángatott tanuságok nélkül, e cél szentesíti az eszközt. — Az őszinte modernséghez hozzátartozik, hogy szókészletét a 20-dik század pszihéjéhez alkalmazza, bizonyos szavakat le nem írta azon egyszerű, de annál logikusabb oknál fogva, hogy ő maga, hogy ha már korát meg nem előzheti, hogy a mult nyelvét, amely az új

psziché kifejezésére, megértetésére alkalmatlan, elméllőzi, új szóviszonyításokkal, új mondatkapcsolással új értékelést ad mondanivalójának s így lesz új azaz modern. Sehogy se ujak a 80-as évek nyelvének erotikázók.

Magyar Bálint második háborús kötete, ez a csinos, szinte inyeskedő izléssel kiadott könyv tovább lendítette mondanivalójában a költőt. Kiűtközött benne újra lírai elbeszélő kedve, mint a Biboros hajnal második ciklusában. S megjelenik az áldozó század: véráldozat poénna, harangszedés, Erdély, menetszázad egy szentimentálisan bájos jelenetben, a nyomorékok ígéznek szomorú nagy perre, a temetők véressége s kisir innen is, onnan is a békevágy. Magyarossága a háborús vonatkozásokban is tagadhatatlan. Új, szépséges kifejezéseket hozott s papiságából új éreket bányászott, új kincseket olvasztott. Legszebb verse, amit Andor Józsefnek ajánlott. Bár szinte erőlködve hámozott, rostált, alkalmi versei között akad gyenge is, de ami cseppet sem jelent nivót-lanságot. Ilyet vétek volna állítani, formagazdagsága is bővült. Szonettet írt. Fordításai gazdag olvasmányainak tanui. Akik szeretik a lelküket, a modern idők levegőjében akarnak élni fertőzés-telen, rendeljék meg a Szent-István-Társulat bizományában megjelent füzetet. — Magyar Bálint könyveit finom ízlés jellemzi. Váth János.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

* A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatálában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

A háboru krónikája.

Május 20. A tizedik Isonzó-csatának hetedik napja ismét heves harcokban telt el. Auzzától dél-nyugatra az Isonzó balpartján befészkelte olaszok hiába igyekeztek állásaikat kibővíteni. Görctől keletre az olaszok ismét megkísérelték, hogy tüzérségi előkészítés nélkül indított tömegátmadással áttörjenek. Ennek a kísérletnek sem volt más eredménye, mint az előző napon. A fitchi és a Plöcken területén, valamint a tirolai harcvonal több szakaszán az ágyutüz mindkét részről tetemes erősségre emelkedett. — A tengerpart és St. Quentin között a tüzérség tevékenysége több szakaszon erősödött és éjjel Acheville és Gavrelle között nagy hevessegre fokozódott. Az Aisne- és a Champagne-arcvonalon az élénk tűz tovább tartott.

Május 21. Keleti és délkeleti harcát változatlan. — A tizedik Isonzó-csata tovább folyik. Az olasz gyalogság tegnap a délutáni órákig meglehetősen titlenül viselkedett. Annál hevesebb volt — főleg a Tolmein és Görctől közötti területen — a tüzérségi harc. Bőszer harcokra került a sor, amelyekben ember-ember ellen küzdött, míg végül órák hosszat tartó viaskodás után vitéz csapataink győztesek maradtak. Az olaszokat ellentámadással legbulyosabb veszteségeik mellett levetítették a magaslatokról. — Arrasnál a harci tevékenység ismét fokozódott. Campagneban a tüzérségi harc hevessegre fokozódott.

Május 22. Az ellenség az Isonzónál tegnap folytatta támadásait, amelyeknek fő sulya Vodice és Salsano közti állásaink ellen irányult. A támadók minden erőfeszítése hiábavaló volt, egy talpalatnyi területet sem tudtak szerezni. — A Champagneban tegnap ismét keményen harcoltak. A napok óta fokozott tüzérségi harc reggeltől kezdve a legnagyobb hevessegre emelkedett. A franciák délután a Prunay—St. Hilaire le Grand-országtól északra húzódó magaslati állások ellen erős támadást intéztek. Az ellenség véres veszteségei tegnap ismét jelentékenyek voltak.

Május 23. Keleti és délkeleti harcát a helyzet változatlan. — Az Isonzó-mentén az ellenség tegnap arra kényszerült, hogy hét napi eredménytelen harc után gyalogságának pihenést engedjen. Csak Görctől keletre törték előre az olaszok de visszaverték őket. — Az Ypern-szakaszon Loosnál, Oppynál és széles arcvonalon a Scar-

petől délre egész napon át élénk volt a tüzérségi tevékenység.

Május 24. Keleti és délkeleti harcát ére nincs újság. — Tegnap az Isonzó-mentén napközben ismét nyugalom volt. Az ellenség csak késő este hajtott végre Görctől városát előtti fekvő árkaik ellen egy támadást. A támadást az ellenség sulyos vereségével visszaverték. — Az Aisne- és a Champagne-arcvonalon a tüzérség harci tevékenysége délelőtti mérsékelt határok közt maradt.

Május 25. Keleti harcát ére az ellenség az arcvonal számos helyén fokozott harci tevékenységet fejtett ki. — Tegnap óta a tizedik Isonzó-csata újra rendkívül hevesseggel tombolt. Az ellenséges tömegek lökőereje ezúttal a Plavától a tengerig terjedő egész 40 kilométeres arcvonal ellen irányult. A harcok sok helyen éjjel sem szakadtak félbe. Az ellenség délután a Kuk-hegy területén, Vodicenél és a Monte Santo ellen vetette harcba rohamoszlopait. A Kuk-hegytől keletre előrenyomuló megsemmisítő tüzünknek estek áldozatul. — A Chemin des Dameson Brayenél és Craonellelő a tüzérségi harc délután nagy hevesseget ért el. A franciák a sötétség beállta előtt a Froimont-majortól nyugatra és ezzel körülbelül egyidejűleg a vauclerei malomnál támadást indítottak. Mindkét helyen nagy veszteségük mellett a németek visszaverték őket.

Az újpesti hadiözvegyek s hadiárvaik

együttes gondozására és jövőjük biztosítására vonatkozó tervezet.

Irta: Fodor Ernő.

5

Itt lép aztán előtérbe, miért helyes, ha a hatósági ügykezelés mellett a helyi jótékonyági és emberbaráti intézmények vezetőit is belevonjuk munkánkba. A cím tulajdonképpen az lenne, hogy az illetők (elnökök) a tanácsadó szerepét játsszák, mert hiszen a bizottságban helyet foglalnának a növegyet elnökök és miután — nagyobbára — nők dolgáról van szó, helyes, ha ezeknek a véleményét is meghallgatjuk és alkalmazkodhatunk azon sok esetben életrevaló eszméhez, amiket felvehetnek. De helyénvaló ezek beválasztása abból a szempontból is, mert nagy segítségére lehetnek a bizottságnak az elnökök, tehát a vezető egyének anyagi tekintetben is. Igaz, említettem is, nem szabad ezekre az egyesületekre még csak egy fillér biztos adománnyal sem támaszkodni, azonban módjukban áll ezen egyesületeknek évente esetleg változó, de mindenkor nagyobb összeggel az özvegyek és árvaik javára hozzájárulni, amiből fedezhetők ezeknek pl. ruházatkódási, tanítási költségei és az összes előre nem látott kiadások avégből, hogy sorsukon, illetve sorsuk mostohaságán, ha csak kis mértékben is, segítve legyen.

18. Özvegyek és árvaik életmódja.

A fent említett bizottságnak kötelessége gondoskodni, illetőleg felügyeletet gyakorolni az özvegyek és árvaik életmódja felett. Kötelessége meggyőződést szerezni arról, hogy azok, akikről gondoskodik, akik pártfogása alatt állanak, oly erkölcsi életmódot folytatnak-e, melynek alapján méltók a pártfogásra. Természetesen ha, életmódjuk nem kifogástalan, akkor megfelelő eszközök igénybevétele mellett a hatósági lakásból kiteendők és a hatósági gondoskodásban való részesítés áldásos intézménye alól kivonandók, az rájuk többé ki nem terjedhet.

19. A gyermekek jövője.

Nem csekély gondot fog okozni a bizottságnak a gyermekekről való gondoskodás, ha azok a tanköteles kort túlléptek.

A cél, hogy ezen gyermekek — akár fiúk, akár leányok — hasznos, munkás, becsületes polgáraivá legyenek annak a hazának, melyért apjuk vért ontotta és méltó utódai a hazért életét feláldozott apának. A cél: a gyermek jövő életét akként irányítani, hogy felnőtt korában ne legyen embertársai könyörtelegője utalva, hanem akár keze, akár esze munkájával szerezzon magának tisztességes megélhetést.

Nagyon nehéz feladat előtt áll a bizottság akkor, mikor döntenie kell, miké nevelje az árva gyermekeket. A tulajdonképpeni többség természetesen az iparos pályára adandó, legelső sorban azért, mert az ipari pálya az, melynek legszebb jövője van ebben a háboru után ipari tekintetben is kettős erővel fejlődni induló országban. A rég el-

mulasztottak, az ipari pályák felkarolása a háborus utáni feladatok között amúgy is első helyet fog elfoglalni. De erre a pályára adandó a gyermekek nagyobb része annál is inkább, mert csak így érhető el, hogy a gyermekek mihamarabb kiszabaduljanak a városi pártfogás alól. Az ipari pályára lépők — kik fölött a felügyelet joga egész nagykorúságukig, ha már előbb is keresetképesek, a városi özvegyek és árvaik jövőjéről gondoskodó bizottságot illeti — az elemi iskolák elvégzése után jobb iparosokhoz adandók, akik ellátásukról stb. gondoskodna és így az ezek ellátásával járó tehertől a város mentesítve lévén, csak a gyermekek erkölcsi támogatása lesz kötelessége a bizottságnak.

Ez áll természetesen a lányokra is, akik szintén a bizottság határozata alapján megfelelő ipari pályákra lennének nevelendők.

Természetes és felesleges hangsúlyozni azt, hogy a gyermek anyja feltétlenül meghallgatóandó és kívánság — amennyiben az méltányos — okvetlenül teljesítendő.

A gyermekek közül egyesek tanítandók, illetve iskoláztatandók.

Vigyázni kell azonban ezen a helyen, a gyermekek jövőjéről történő határozathozatalnál, hogy a phalanster rendszer helyet ne nyerjen. Vizsgáljuk ugyan a gyermek fejlettségét, testalkatát, tudását, észjárását, de a határozathozatalnál elkerülendő, illetve be sem következhetik a phalanster rendszer, mert míg ott a tudás, ki a gyermek sorsa felett dönt, csak akkor látja először a gyermeket, vizsgálja fejalkotását és aszerint mondja ki véleményét. „E gyermekeket orvosnak kell adni, ebből pásztor lesz,” addig a bizottság hatáskörébe utalt gyermekek addigi egész élete nyitott könyv a bizottság tagjai, illetve azon bizottsági tag előtt, ki a gyermek fölötti felügyelettel megbízott.

Lehet, sőt kell a gyermekek közül többeket taníttatni. Itt van azután ismét mód és alkalom arra, hogy az emberbaráti és jótékonyági intézmények, egyesületek a kulturmunka szolgálatába szegődnek, — a rendelkezésükre álló anyagi erejükhöz mérten — hogy mindkét egyesület egy-két, esetleg több gyermek iskoláztatásáról gondoskodik.

APRÓHIRDETÉSEK.

Suly László biztosítási és bankirodája
Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékes állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számára vásárol és forgalmi áron elad. Osztálysorsjegy eladás.

ELADÓ HÁZ. Iskola-utca 4. számú ház, melyen van 2 veranda, 6 szoba, fürdőszoba, 2 cselédszoba, konyha, kamra, külön mosókonyha és mellékhelyiségek, szabad kézből ELADÓ. Parkszerűen rendezett kert fenyőfakkal. Értekezni ugyanott lehet.

Pesti Lajos
vasuti vendéglője
Balatonalmádiban
megnyílt.

Jó borok — állan-
dóan frissen csa-
polt sör.

BUTOR,

zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Keresek 50—70 magyar hold szántó-földet megvételre. Vasúthoz nem messze, jó épületekkel, esetleg élő és holt leltárral. Közvetítők ne irjanak!

Gazdatiszt, elsőrendű szakember, intenzív gazdaságokban szőlőműveléssel is egybekötve, állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Fenyvessy Pál sütősegéd és Horváth Mária leánya Magdolna r. kath. — Nagy Gyula János Zsigmond vármegyei irodai segédtsízt és Kakas Jolán fia Endre Lajos Vilmos ev. — Braun András m. kir. honvéd tisztihelyettes és Csekő Lenke Etelka leánya Piroska ref. — Tóth Sándor m. kir. fűtőházi munkás és Zergi Ilona leánya Erzsébet ref. — Márki József szabóiparos és Hárs Mária leánya Ilona r. kath.

Halálozás.

Sipos József cipésziparos r. kath. 65 éves. — Szmalcs József szegényházi tag r. kath. 66 éves. — Nagy Katalin Ilona r. kath. 13 éves. — Molnár János r. kath. 10 éves. — Kovács Lajos r. kath. 21 hónapos. — Mellári József napszámos r. kath. 57 éves. — Özv. Kész Antalné Kiss Julianna magánzó r. kath. 84 éves. — Németh István r. kath. 12 hónapos.

Házasság.

Horváth János (özv.) kőfaragósegéd r. kath. és Szolnai Terézia (özv.) magánzó r. kath. — Csicsics János Károly palafedő és betonmunkás r. kath. és Szogyi Mária varrónő r. kath.

Erdő-eladás.

Veszprémtől 6 kilométernyire — műút mellett — 20 kat. hold erdő fája kitermelésre eladó.

Ház eladás.

Veszprémben a belvárosban egy nagyobb emeletes ház eladó.

Veszprémben a Jeruzsálem-hegyen, a Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz. Biztosítási iroda.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcafelől lakás boltihelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

MEGHIVÓ.

A „Vaszari Önsegélyző Egyesület mint Szövetkezet“

1917. május 27-én, vasárnap d. u. 4 órakor, a r. kath. iskola helyiségében fogja

II-ik évi rendes közgyűlését

megtartani, amelyre a Szövetkezet tagjait tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az évi mérleg és számadás beterjesztése és számadása.
3. Új felügyelő-bizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

Vaszar, 1917. évi május hó 7-én.

Törek Árpád,
elnök-igazgató.

A „Vaszari Önsegélyző Egyesület mint Szövetkezet“ zárószámadása

a III-ik üzletévről 1916. május 7-től 1917. május 7-ig.

BEVÉTEL.

Forgalmi kimutatás.

KIADÁS.

	K	f		K	f
Múlt évi pénztári maradvány	714	54	Kiadott kölcsönök	17044	—
Heti betétek	13560	20	Múlt évi mérleg hirdetési díja	20	—
Előleg	5	40	Tisztviselők tiszteletdíja	160	—
Tőkekamatok	1926	84	Egyleti szolgálata fizetése	20	—
Írás- és intérdíjak	26	30	Postadíjak	3	85
Késedelmi kamatok	94	44	Irodaátalány	10	—
Tőkevisszafizetés	8530	—	2000 K kölcsön kamata	60	—
Hadikölcsön kamatai	240	—	Pénztárnok napidíja	5	—
Pápai takarékpénztártól kölcsön	3000	—	Kamat a pápai takarékpénztárnak	47	—
Üzletreszek fölemeléséből	274	20	Tőketörli. és kamat a pápai tkp.-nak	3015	75
Beirattási díj 4 új tag után	4	—	Postatakarékba betét	920	—
	28375	92	Pápai takarékpénztárba betét	4550	—
			Pénztári maradvány	2520	32
				28375	92

NYERESÉG.

Nyereség- és veszteségszámla.

VESZTESÉG.

	K	f		K	f
Tőkekamatok	1926	84	Múlt évi mérleg hirdetési díja	20	—
Írás- és intérdíjak	26	30	Tisztviselők tiszteletdíja	160	—
Késedelmi kamatok	94	44	Egyleti szolgálata fizetése	20	—
Beirattási díj 4 új tag után	4	—	Postadíjak	3	85
Hadikölcsön kamatai	240	—	Irodaátalány	10	—
	2291	58	Pénzszekrény árának 20 %-a	33	62
			Nyereség, mint egyenleg	2044	11
				2291	58

VAGYON.

Vagyonmérleg.

TEHER.

	K	f		K	f
Kötelezőkben	33143	—	Heti betétek	40636	80
6%-os hadikölcsön	4000	—	3 évi nyereség	4563	80
Pénzszekrény 20% levonással	67	28			
Takarékpénztárban van	5470	—			
Pénztári maradvány	2520	32			
	45200	60		45200	60

Az 1916—1917. III. üzletév elején volt 216 tag, 1318 üzletrésszel. A III. üzletév folyamán belépett 4 tag 17 üzletrésszel. A részvények száma növekedett 2-vel. Marad a III. üzletév végén 220 tag 1337 üzletrésszel.

Vaszar, 1917. évi május hó 7-én.

Molnár Dániel, s. k. pénztáros.	Kopácsy Pál, s. k. alelnök.	Törek Árpád, s. k. elnök.	Nádasy Ferenc, s. k. könyvelő.
Hérics Vince, s. k. ig. tag.	Takács Vince, s. k. ig. tag.	Kolossváry Lajos, s. k. ig. tag.	Hatt Gyula, s. k. ig. tag.
Pécsi János, s. k. ig. tag.			
Domonkos István, s. k. ig. tag.	Czum József, s. k. ig. tag.	Varga István, s. k. ig. tag.	Ruzsás Vincze, s. k. ig. tag.

Jelen forgalmi kimutatást, nyereség- és veszteségszámlát és vagyonmérleget megvizsgáltuk és mindenben helyesnek és jónak találtuk.

Vaszar, 1917. évi május hó 7-én.

Kiss Ferenc, s. k.
felügy. biz. tag.

Barbos Károly, s. k.
felügy. biz. elnök.

Orbán Mihály, s. k.
felügy. biz. tag.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmámba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Punes stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlőpálya-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árbán számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását ugy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivittel minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: rüpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és va-
kációs tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tet- és zászlóirattal megegyezően. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyazúgyen fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61